

DSO – I – 071 – 4/13
BM-I-071-22/13 / 3

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 18.02.13
nr. 1437 podpis M

dot. BPS/043-25-1007-MS/13

Pani

Maria PAŃCZYK-POZDZIEJ

Wicemarszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałko,

Odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatorów: Grzegorza Wojciechowskiego, Krzysztofa Słonia, Henryka Górskiego, Jana Marię Jackowskiego, Beatę Gosiewską, Wojciecha Skurkiewicza, Alicję Zajac, Marka Martynowskiego i Bogdana Pęka na 25. posiedzeniu Senatu RP, z dnia 9 stycznia 2013 r., nadesłane wraz z pismem z dnia 16 stycznia 2013 r., - uprzejmie przedstawiam, co następuje:

W oświadczeniu opisana jest sprawa, w której Sąd Rejonowy we Włodawie uwzględnił wniosek z dnia 9 lipca 1997 r. ówczesnego Wojewody Chełmskiego o założenie księgi wieczystej i wpisanie Skarbu Państwa jako właściciela określonych nieruchomości na podstawie nieprawdziwego czy wręcz fałszywego zaświadczenia tegoż Wojewody z dnia 17 grudnia 1996 r. stwierdzającego, iż nieruchomość ta przeszła z mocy samego prawa na własność Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej.

W ocenie jego autorów, fakt zakwestionowania przez uczestników tego postępowania prawdziwości treści zaświadczenia będącego podstawą wpisu własności w księdze wieczystej, rodzi po stronie sądu orzekającego obowiązek dokonania merytorycznej oceny tego zarzutu.

Ostatecznie w oświadczeniu zawarty jest wniosek „o wskazanie właściwego trybu postępowania w przedmiocie podania nieprawdziwych danych dotyczących przejęcia jezior na rzecz Skarbu Państwa”.

Autorzy oświadczenia oczekują informacji co do możliwości wzruszenia prawomocnego wpisu prawa własności.

Odnosząc się do problematyki poruszonej w oświadczeniu należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, na cele tej reformy zostały przeznaczone wszystkie nieruchomości ziemskie, które stanowiły własność lub współwłasność osób fizycznych lub prawnych jeżeli ich rozmiar łączny przekraczał 100 ha powierzchni ogólnej. Przejście prawa własności takich nieruchomości w całości na własność Skarbu Państwa następowało bezzwłocznie, bez żadnego wynagrodzenia z mocy samego prawa. Należy przy tym podkreślić, że dekret ten stworzył podstawy do utworzenia zasobów gruntów państwowych, z których następowały nadziały poszczególnym osobom.

Z kolei art. 1 ust. 1 dekretu z dnia 8 sierpnia 1946 r. o wpisywaniu w księgach hipotecznych (gruntowych) prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej (Dz.U. Nr 39, poz. 233) stanowił, że tytułem do wpisania na rzecz Skarbu Państwa w księdze wieczystej (gruntowej) prawa własności nieruchomości ziemskich wymienionych w wyżej powołanym dekrete o reformie rolnej jest zaświadczenie wojewódzkiego urzędu ziemskiego stwierdzające, iż nieruchomość ziemską została przeznaczona na cele reformy rolnej.

W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał pogląd, iż formalne uchylene lub zmiana przepisu nie zawsze oznacza utratę mocy obowiązującej wyrażonych w nim norm prawnych. Tym samym przepis, który nawet został derogowany ma nadal zastosowanie do ustalenia skutków zdarzeń zaistniałych w czasie, w którym przepis ten obowiązywał.

Kwestia obowiązującej wykładni art. 2 ust. 1 lit. e dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. z 1945 r. Nr 3 poz. 13 z późniejszymi zmianami) została zawarta w uchwałach Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 1990 r. (W 3/89) oraz z 16 kwietnia 1996 r. (W 15/95). Ponadto Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 28 listopada 2001 r. (SK 5/01) jednoznacznie wskazał, iż zaświadczenie wojewódzkiego urzędu ziemskiego stwierdzającego, iż dana nieruchomość ziemską przeznaczona jest na cele reformy rolnej z istoty swej stanowi dokument poświadczający istniejący stan, w tym przypadku stan własności gruntowej ukształtowany na mocy art. 2 ust. 1 lit. e dekretu.

Zaświadczenie ówczesnego Wojewody Chełmskiego, jako dokument stwierdzający prawo własności Skarbu Państwa do nieruchomości, o których mowa wyżej stanowiło podstawę wpisu tego prawa do księgi wieczystej. Wpis ten jest prawomocny albowiem Sąd Wojewódzki w Lublinie postanowieniem z dnia 30 grudnia 1997 r. oddalił złożoną od niego apelację.

Również kasacja od tego orzeczenia została oddalona postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2000 r. sygn. akt III CKN 495/98.

Odnosząc się do pytania zawartego w powyższym oświadczeniu uprzejmie informuję, że udzielenie na nie odpowiedzi nie mieści się w granicach kompetencji Ministra Sprawiedliwości bowiem dotyczy sfery orzekania.

Minister Sprawiedliwości sprawuje zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, a czynności z zakresu tego nadzoru nie mogą wkraczać w sferę orzekania, co do której sędziowie są niezawisli.

Należy jednak zauważyć, że w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2000 r. wskazano w jakim trybie możliwe jest wykazanie ewentualnej niezgodności kwestionowanego wpisu z rzeczywistym stanem prawnym.

Z wyrazami szacunku.

Z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Stanisław Chmielewski
Stanisław Chmielewski
SEKRETARZ STANU